

Ordninger for unge uden ungdomsuddannelse på højskole

v/ Jakob Hvenegaard; jha@ffd.dk, 4022 8725

Folkehøjskolernes forening i Danmark

Askov Højskole, 15. november 2022

Ordninger for unge uden ungdomsuddannelse på højskole

- Højskolen: alternativ til FGU
- KUI
- Mentor
- egu sporet under FGU
- Stipendieordning – mangfoldighedspulje
- Mangfoldighedspulje
- STU
- Flygtninge
- Unge ledige under 25 år med halve dagpenge
- Offentlig forsørgelse (på egen hånd - Betalingslov)
- Specialundervisning (SPS)
- Læs mere <https://ffd.dk/elevstoette/>

Unge uden ungdomsuddannelse på højskole

–i uddannelsespolitisk dagsorden

- Brug for alle unge - alle tager del i samfundsfællesskabet
 - Hvordan får vi inkluderet restgruppen i job og uddannelse .
47.000 unge?
- 90% (81%, i 2020) af alle unge skal have en ungdomsuddannelse, halvering af unge der ikke har tilknytning til job og udd.
- FGU (hver 4 der starter i forberedende tilbud har UU når de er 24)
- Fokus på job og uddannelse:
 - Kommunale ungevejledning
 - Studievalg Danmark, på finansloven

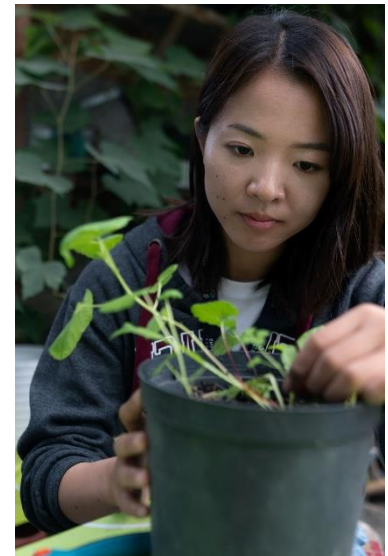
Danmarks statistik: 115.000 (593.000) unge mellem 18 og 25 år har i 2021 ingen ungdomsuddannelse, eller er ikke i gang med en.

Unge uden ungdomsuddannelse **Højskolerne**

–i højskolepolitisk kontekst

- En mere mangfoldig højskole
- En højskole for flere

- Eksisterende: SPS, EGU kombinationsforløb på højskole, højskole med dansk og matematik, STU, mangfoldighedspulje
- Arbejder blandt andet for: Større anerkendelse af højskole som et forberedende/ afklarende forløb, nye samarbejdsflader med FGU, EUD, flere ensomme unge 143.000 mellem 16 og 24 år
- Faldende ungdomsårgange

KUI

- Den **kommunale ungeindsats** skal gennem en opsøgende og opfølgende indsats tilbyde unge vejledning om valg af uddannelse og erhverv, hvis de ikke er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.
- Før august 2019 Ungdommens Uddannelsesvejledning
- Forskelligt organiseret i kommunerne
- Gennemgående vejleder for den unge

Tendenser i ungdomslivet

- De unge bruger deres sabbatår som et trin videre i uddannelsessystemet. De unge bruger sabbatårene til at opkvalificere sig selv.

De unge tænker strategisk og instrumentelt.

Nogle tendenser:

- 1) Ungdomsfasen udvider sig
- 2) Ændret relationsgrammatik mellem generationerne
- 3) Individualisering og perfektion
- 4) Altid på, altid social
- 5) Præstations- og konkurrencekultur på skolerne
- 6) Fremtidsplaner i en foranderlig verden

Hvem er de unge uden ungdomsuddannelse der potentielt kommer på højskole

Nina Smith kommissionen: 115.000 unge uden ungdomsuddannelse er en sammensat gruppe med forskellige grader af faglige sundhedsmæssige og sociale udfordringer.

1/3 er komplekst udfordret eksempelvis svage faglige forudsætninger og en diagnose

1/3 har en enkelt registreret udfordring eksempelvis manglende afgangsprøve, en diagnose

1/3 har ikke registret nogen udfordringer andet end at de mangler ungdomsuddannelse

Flere med diagnoser

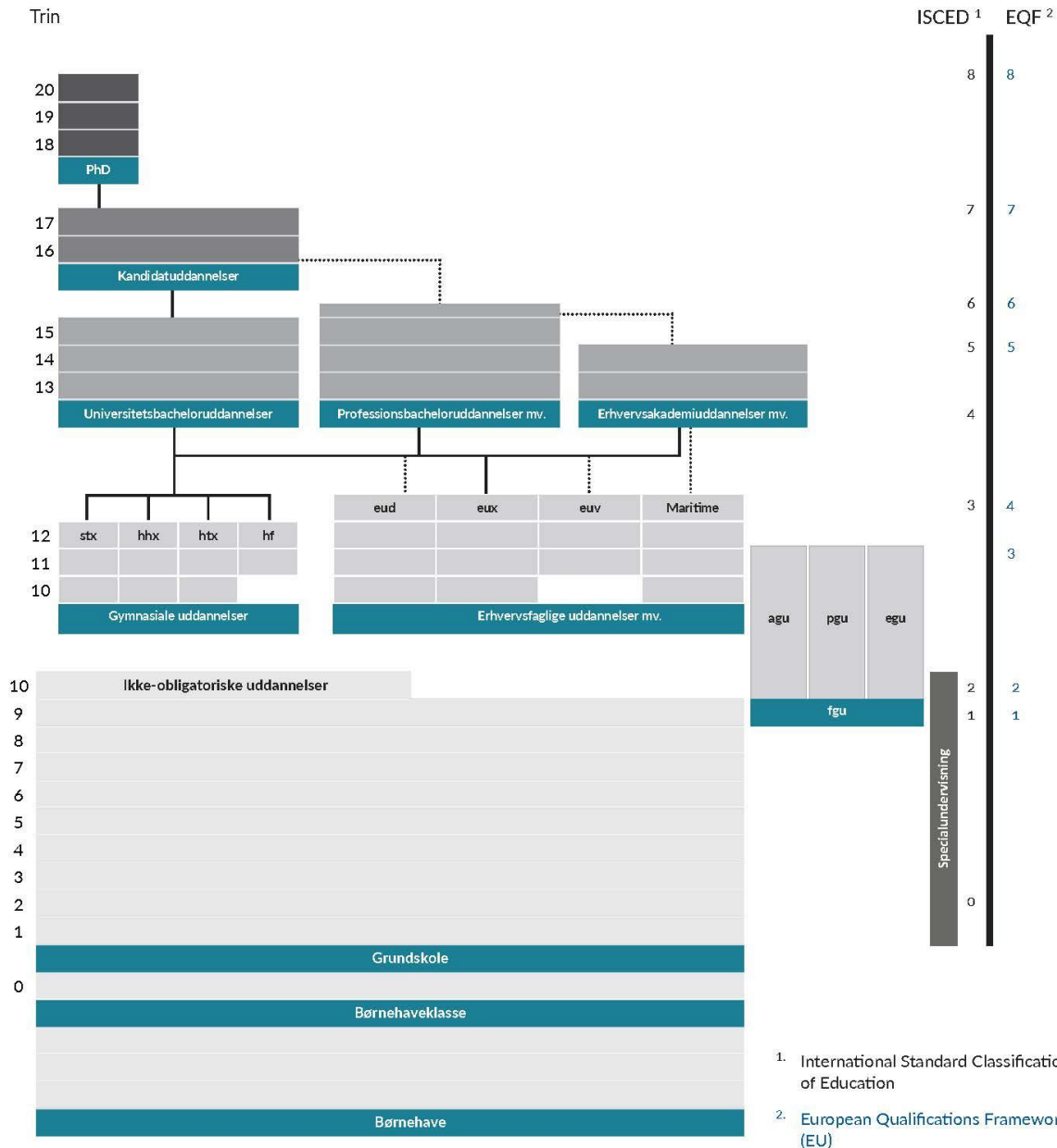
- 41.385 udsatte børn og unge mellem 12 og 22 år får mindst én social foranstaltning eller er anbragt uden for hjemmet.
- 23.140 unge på 25 år har ikke gennemført en ungdomsuddannelse. Det svarer til ca. 30 pct. af årgangen.
- 9.384 unge under 29 år har et stofmisbrug
- 54.250 børn og unge på 14-30 år er i behandling i psykiatrien.
- 20 % af den voksne befolkning har symptomer på psykisk sygdom.
- 242.000 af den voksne befolkning har en diagnose – stigning på 22 % de sidste 8 år
- Femten procent af børn og unge bliver diagnosticeret med en psykisk sygdom, inden de fylder 18 år, og antallet af nye tilfælde er steget for alle sygdomsgrupper.

Hvem er de unge uden ungdomsuddannelse på højskole

Hovedparten (3/4) af unge på højskole har afsluttet en ungdomsuddannelse.

Den resterende del dækker over en heterogen gruppe:

- unge, der udfordrer det "etablerede uddannelsessystem",
- unge, der søger en alternativ vej til det traditionelle uddannelsessystem,
- unge, der er uafklarede/skoletrætte og "bare" skal et lille skub for at komme videre,
- unge, der har brug for megen støtte og omsorg, hvis de skal klare sig i det etablerede uddannelsessystem,
- unge, der har alvorlige fysiske eller psykiske handicap og som aldrig kommer til at klare sig helt på egen hånd
- Unge med anden etnisk baggrund

1. International Standard Classification of Education

2. European Qualifications Framework (EU)

FGU – højskolen som alternativ

- Bred målgruppebeskrivelse - hersker forskellige opfattelser af, hvilke unge der er i målgruppen for FGU, og hvordan den enkelte unges forløb skal se ud, herunder hvilke mål det er realistisk for den unge at opnå og varigheden af forløbet.
- Den forberedende grunduddannelse (FGU) er for unge under 25 år, der ikke har gennemført eller er i gang med en ungdomsuddannelse, og som heller ikke er i beskæftigelse.
- FGU har til formål at give eleverne viden, kundskaber, færdigheder, afklaring og motivation til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller alternativt at opnå ufaglært beskæftigelse.

agu

pgu

egu

FGU – 27 institutioner

Egu sporet på højskole

- 3 spor i FGU: agu, pgu, egu
- Muligt at kombinere EGU sporet med et højskoleophold.
- UVM har en pulje til egenbetaling (23) Den unge modtager skoleydelse
- Almindelig taksameter. Samme regler om kommunal refusion til staten som ved øvrige forløb.
- Afsluittes på niveau 1 – 3 i kvalifikationsrammen livslang læring
- 1/3 af uddannelsens længde er skoleforløb (26 uger alt inkl)
- Årselev på FGU koster 100.000 kr. FGU institution modtager ca. 15.000 kr til vejledning med mere. Desuden modtager FGU institutionen en bonus når eleven gennemfører FGU på ca. 20.000 kr.
- Kommune betaler refusion til staten af ÅE beløbet på 65 %
- Afsat 3. mio kr til elevbetaling i 2023
- Ordning evalueres i 2023 af Uvm – mhp eventuel permanentgørelse.
- Bred politsik aftale mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, SF, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet

Højskolernes mentorordning

§ 25. Staten yder et særligt tilskud (tillægstakst) til følgende elevgrupper, der ved kursets begyndelse er 17½ år og endnu ikke fyldt 25 år, og som er uden kompetencegivende uddannelse:

1) Elever, der har påbegyndt et kursus af mindst 12 ugers varighed, der ikke er under uddannelse efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov eller lov om forberedende grunduddannelse, i hvis uddannelsesplan der indgår et ophold på en folkehøjskole, og som har tilknyttet en mentor fra skolens etablerede mentorordning. §25, Lov om folkehøjskoler, samt §29 tilskudsbekendtgørelsen.

- Hver elev har tilknyttet en mentor fra skolens etablerede mentorordning. En mentor kan som hovedregel kun være tilknyttet fire elever.
- **Skolen har udarbejdet en beskrivelse af, hvordan den vil varetage den særlige støtte til disse elever, herunder hvorledes den fornødne kompetence er til stede. Beskrivelsen offentliggøres på skolens hjemmeside.**
- Elever som ikke har gennemført mindst 12 uger af et kursus, udløser tilskud for de gennemførte kursusuger – 1.082 kr pr uge 2022
- Flere ungevejledere har ikke længere adgang til værktøj til at lave uddannelsesplaner i. Til inspiration for vejledere, skema på hjemmeside
- Ungevejledningen skal stadig vejlede 18 – 24 årige der ikke er under uddannelse eller har arbejde i mindst 30 timer pr uge.

Højskolernes mentorordning

- Dispensation for kravet om mindste egenbetaling
- Både uddannelsesplan og elevaftale
- Elevaftale: Når eleven er optaget på skolen, udarbejdes der med afsæt i uddannelsesplanen en skriftlig aftale for deltagerens forløb på skolen. Aftalen skal primært beskrive omfang og karakter af den løbende kontakt, ligesom den skal sikre, at der sker en løbende opfølgning. Mentoren har en overordnet initiativpligt til denne opfølgning. Såfremt der er behov herfor, tages der kontakt til Ungdommens Uddannelsesvejledning med henblik på revision af elevens uddannelsesplan.
- ffd.dk/mentor

Alternativ til FGU

Regneeksempel Mentorelev		
Eleven modtager ikke offentlig forsørgelse		
	Pr uge	20 uger
Statstilskud, samlet, er finansieret	3.756 kr.	75.120 kr.
Mentortakst	1.082 kr.	21.640 kr.
Statstilskud udgør	2.674 kr.	53.480 kr.
Elevens egenbetaling for højskoleopholdet	1.500 kr.	30.000 kr.
Højskolen støtter med midler fra mentortakst	200 kr.	- 4.000 kr.
Eleven kan selv betale (forældre støtter)	200 kr.	- 4.000 kr.
Samlet betaling for kommunen	1.100 kr.	22.000 kr.
<p>Ved at tilbyde et alternativ til FGU sparer kommunen 65 % i refusion til staten for ikke at anvende FGU. En årselev under FGU koster 100.000 kr. Ved 20 uger spares en halv årselev.</p>		

Højskolernes mentorordning

- *Hvad skal en uddannelsesplan indeholde?*
- *Hvori ligger ungevejleders visitation?*
- *Hvad kan tælle som en uddannelsesplan?*
- *Kan man få mentorstøtte til mere end et ophold?*
- *Hvad er en kompetencegivende uddannelse?*
- *Kan en grønlandsk elev med uddannelsesplan fra Grønland udløse den høje takst?*
- *Er der nogen udfordringer ift uddannelsesplaner, samarbejde med KUI med mere?*

Højskolestipendium

- Højskolestipendiet er målrettet ansøgere, som ikke har mulighed for selv, eller ved hjælp fra familie eller andre (fx kommunal støtte) at finansiere et højskoleophold.
- Ansøger skal i ansøgningskemaet medgive, hvis der er afsøgt støttemuligheder i andre ordninger.
- Op til 1.071 kr. pr uge, samt op til 10.000 kr. til materialer og studietur
- Ca. 50 pladser årligt, max 5 pladser årligt pr skole
- Frister 15. november, 15 maj

Højskolestipendium

- **Betingelser for at ansøge Højskolestipendiet:**
 - Indkomstgrundlag: Ansøgere med en personlig indkomst på under 250.000 kr. årligt, kan søge stipendiet.
 - Særlige behov: Ansøger skal dokumentere at denne har et særligt behov for at komme på højskole, ud fra særlige udfordringer enten socialt eller læringsfagligt.
 - Mangfoldighed: I optagebrevet, der vedlægges ansøgningen, skal højskolen beskrive hvorledes ansøger kan medvirke til en mangfoldiggørelse af højskolens elevsammensætning.

Højskolestipendium

- Ansøgningen skal laves i samarbejde mellem den potentielle elev og højskolen og det er en forudsætning, at man er optaget på højskolen for at søge. Ansøgningen skal indeholde:
 - Optagebrev fra højskolen
 - En udtalelse fra en lærer, familievejleder eller lignende, eller et kortfattet dokument hvor ansøger beskriver særlige behov (max 1 side).
- Udbetaling: Dokumentation medsendes på udgifter
- Intro og erfa møder i 2023:
 - Tirsdag den 21. februar kl.10.00 - 11.15
 - Torsdag den 13. april kl.13.00 - 14.15
- Læs mere

Eksempel mentor og stipendie

Regneeksempel Mentorelev og mangfoldighed		
Eleven modtager ikke offentlig forsørgelse		
	Pr uge	20 uger
Statstilskud, samlet, er finansieret	3.756 kr.	75.120 kr.
Mentortakst	1.082 kr.	21.640 kr.
Stattilskud udgør	2.674 kr.	53.480 kr.
Elevens egenbetaling for højskoleopholdet	1.500 kr.	30.000 kr.
Højskolen støtter med midler fra stipendie og mentor	- 1250 kr.	- 25.000 kr.
Eleven kan selv betale (forældre støtter)	- 0 kr.	- 0 kr.
Samlet betaling for kommunen	250 kr.	5.000 kr.
Ved at tilbyde et alternativ til FGU sparer kommunen 65 % i refusion til staten for ikke at anvende FGU. En årselev under FGU koster 100.000 kr. Ved 20 uger spares en halv årselev.		

STU

- Højskole som del af den 3 årige STU. For unge med særlige behov, som ikke kan gennemføre en anden ungdomsuddannelse.
- Den unges forsørgelsesgrundlag er enten pension eller kontanthjælp/ uddannelseshjælp
- For sidstnævnte træder betalingsloven i kraft

Specialundervisning

- Højskolen kan søge støtte til
- - elever med svære handicap, herunder lærerstøtte, praktisk medhjælp, hjælpemidler, Lov om folkehøjskoler, §27.1
- - specialundervisning - lettere indlæringsvanskeligheder. Lov om folkehøjskoler, §27.2

Integrationsprogram

Undtaget for Betalingslov når under integrationsprogram

Jobparate

- Alle flygtninge under integrationsprogrammet er som udgangspunkt jobparate.
- Et højskoleophold for jobparate flygtninge skal ifølge integrationslovens §24 indeholde følgende:
- Kommunen kan dække egenbetaling på op til 26 uger. Ingen kommunal refusion
- Den enkelte skal være mellem 18 - 29 år
- I højskoleopholdet skal indgå sprogundervisning og et erhvervsrettet forløb, som skal udgøre mindst **en tredjedel** af den samlede undervisning.
- Tilbuddet gives i henhold til højskolelovens bestemmelser
- Den enkelte skal, i forlængelse af højskolens eksisterende forpligtelse på vejledningsområdet, modtage individuel erhvervs- og uddannelsesvejledning.

Aktivitetsparate – i særlige tilfælde

Læs mere om jobparate og aktivitetsparate flygtninge under integrationsprogrammet på <https://ffd.dk/elevstoette/stoette-til-flygtninge/>

Mangfoldighedspulje

- Højskoler kan søge puljen for at få en mere mangfoldig elevgruppe på højskolen.
- Kan samarbejde med eksempelvis kommuner og andre herom.
- Tilskud til nedbringelse af egenbetaling
- Den enkelte højskole kan som udgangspunkt søge op til 100.000 kr. årligt til finansiering af aktiviteter. Dog mere i særlige tilfælde eksempelvis når flere skoler går sammen.
- Mangfoldighedspuljen kan ikke ansøges til nedsat elevbetaling til internationale elever, kun til danske elever eller elever der kan sidestilles med danske elever

Mangfoldighedspulje

- Der vil kunne søges midler til aktiviteter, der fx indebærer:
 - Opsøgende arbejde
 - Frikøb af lærertimer
 - Udgifter til møder og konferencer
 - Udarbejdelse af udbudsmaterialer
 - Hjemmesideredigering
 - Evalueringer
 - Introduktionsaktiviteter
 - Nedsættelse af egenbetaling mv. (egenbetaling på op til den, på finansloven, fastsatte mindstebetaling)

Betalingslov

- Betalingsloven betyder, at kommunerne skal betale for tilskud, som højskolen ville have fået fra staten.

Der er dog undtagelser, for blandt andet flygtninge under integrationsprogrammet og modtagere af kontanthjælp, integrationsydelse og uddannelseshjælp, der på egen hånd opsøger et højskoleophold.

- Liste over hvem der er omfattet af Betalingsloven
[file:///C:/Users/jha/Downloads/160613-rekvirenttyperbetalingsloven%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/jha/Downloads/160613-rekvirenttyperbetalingsloven%20(2).pdf)

Betalingslov

Eleven modtager offentlig forsørgelse			
		pr uge	20 uger
Kommunens betaling (egenbetaling og statstilskud)		3.756 kr.	75.120 kr.
	Egenbetaling udgør	1.082 kr.	21.640 kr.
	Stattilskud udgør	2.674 kr.	53.480 kr.
Tilskud fra pulje		- 500 kr.	- 10.000 kr.
Eleven bliver i sin uddannelseshjælp trukket 30 % af egenbetalingen til kost og logi		- 450 kr.	- 9.000 kr.
Samlet betaling for kommunen			62.820 kr.
<p>Ved at tilbyde et alternativ til FGU sparer kommunen 65 % i refusion til staten for ikke at anvende FGU. En årselev under FGU koster 100.000 kr. Ved 20 uger spares en halv årselev. (100.000 kr*0,65*0,5 =32.500 kr.)</p>			
Evt. tilkøb af mentortimer på højskolen		- 700 kr.	- 14.000 kr.

Betalingslov – højskole på egen **højskolerne** hånd

- Betalingsloven betyder, at kommunerne skal betale for tilskud, som højskolen ville have fået fra staten.
- Højskole på egen hånd
- Kommunen skal ikke betale for højskoleopholdet, hvis modtagere af **kontanthjælp, integrationsydelse og uddannelseshjælp på egen hånd** deltager i uddannelsen, når det hverken er afgivet som tilbud eller godkendt af kommunen, forudsat at modtageren fortsat står til rådighed for arbejdsmarkedet. Højskolen vil i sådanne tilfælde kunne få tilskud, hvor dette følger af de almindelige regler i tilskudslovgivningen.
- Kommunen har samtidig ikke pligt til at godkende et undervisningsforløb – alene fordi kommunen har kendskab til, at modtageren af kontanthjælp m.v. deltager i et sådant; dog bør kommunen vurdere om deltagelsen er i overensstemmelse med rådighedsreglerne.

Under 25 år halve dagpenge

- Unge under 25 år **kan** tage på højskole med halve dagpenge.
 - Betaler selv ophold
 - A-kassen skal godkende
 - Udfordring med aktiveringsregler
-
- Se eks: <https://min-a-kasse.dk/din-situation/dagpenge-under-25-aar/>

Beredskabsplan på højskolen

- Hvad er formålet?
- Håndtere kriser vedr. psykisk sårbare unge
- Information og handling

<http://www.ffd.dk/administrativt/vaerktoejer-og-information/beredskabsplaner>

Beredskabsplan psykisk

- Beredskabsplanen skal fastlægge, hvad skolen gør før, under og efter en ulykke eller en anden traumatisk hændelse.
- Før handler det om, at alle ansatte får kendskab til planen, og at I får snakket sammen på skolen, så alle er bedst mulig forberedt og ved, hvad der skal gøres.
- Under/umiddelbart efter handler det om, hvem der gør hvad i den aktuelle situation, og hvordan I sørger for at få taget hånd om de elever og kollegaer, der har været involveret i den traumatiske hændelse.
- Opfølgning handler om, hvordan I efter hændelsen sørger for hjælp til de elever og kollegaer, der har behov for det. Blandt andet skal I sikre, at der bliver taget godt imod dem, når de vender tilbage til jobbet.

PAUSE

Mentors dilemmaer

- **Jens, 21 år.**
- Jens er en stor fyr, og har en anden baggrund end de fleste af højskolens øvrige elever. Oprindeligt kommer han fra en islandsk fiskerfamilie og har boet i Danmark i 7 år. Han er rar og imødekommende. Han er vellidt på kurset af elever og lærere.
- Efter nogle uger under en fest fredag aften farer han pludselig op over det mindste, og er aggressiv, råbende og truende uden synlig grund. Det ender med at han råbende løber gennem og væk fra skolen.
- De andre elever var noget chokerede ved situationen og har trukket sig fra ham i resten af weekenden. Flere ansatte på skolen er utrygge ved ham.
- Mandag bliver der efter morgensamling indkaldt til personalemøde omkring situationen. Forstander og viceforstander er bortrejst i kursusøjemed i et par dage og deltager ikke i mødet. Viceforstander er hans mentor.
- Du har i forbindelse med hans tilmelding til kurset set hans uddannelsesplan og de bemærkninger der er fra vejleder.
- I planen står, at han som 17 årig var ude for et trafikuheld og fik en hjerneskade. Han er behandlet for det og fungerer stort set normalt. Der er dog situationer hvor han bliver følelsesmæssigt engageret eller føler sig stresset og ikke kan styre sit temperament, og kan være lidt udadreagerende og råbene, men ikke bliver voldelig. Der står tillige, at det er en bivirkning ved hans hjerneskade, og udtrykkeligt, at Jens ikke ønsker, at andre får viden herom, da han vil behandles som alle andre og er bange for at blive ekskluderet og set ned på som unormal, eller handikappet.
- Hvad vil du gøre på personalemødet

Mentors dilemmaer

- **Asta, 18 år**
- Asta er en lidt stille pige, der ikke er så udadvendt. Efter at have været hjemme på weekend er hun mere stille end ellers. Du har set at hun trækker sig fra de andre elever og ser noget usoigneret ud.
- Du har et godt forhold til Asta, da hun tit hænger ud på kontoret.
- Da Asta igen kommer på kontoret og ser noget plaget ud, spørger du hende hvad der trykker hende. Hun siger ikke noget og går. Hun kommer dog igen kort efter og fortæller hulkende at hendes far har været noget efter hende, og taget hårdt fat i hende. I taler længe om dette, og Asta ender med at vise dig sine arme, som er mørke efter slag. Hun fortæller at hendes far har slået hende og hendes 3 år yngre bror i flere år. Efter at hun er taget på højskole, har hun egentlig ikke lyst til at tage hjem igen, men hun er meget bekymret for broderen, som faderen er endnu mere efter, nu hvor hun ikke er i hjemmet. Hverken Asta eller hendes bror har fortalt det til nogen, da de føler, at det er deres egen skyld, at faderen slår dem.
- Hvad gør du?
-

Mentorraftale

- Mentorskabets udviklingsopgaver:
- Hvad skal læres: Hvad skal læres:
Ifølge Ungevejleder/forældre Undervisere Ifølge elev og mentor
- En udfordring at navigere i for mentor!
- ”Hun skal blive sove stå op om morgenen
- ”Hurra, hun har fået to gode veninder!”
- Hun skal kunne koncentrere sig i timerne

Mentorraftale

- Det er vigtigt at mentor og elev sætter klare mål og delmål!
- –ellers ved vi ikke om vi er på rette vej, og om det vi laver bidrager til at eleven bevæger sig mod kvalificeret selvbestemmelse....og hvornår mentorskabet afsluttes!
- **Aftalen bør indeholde:**
- –Elevens mål i mentorskabet
- –Hvad skal vi lave –hvilke aktiviteter
- –Hvor ofte, hvornår, hvorhenne?
- –Hvad kan elev forvente af mentor?